

Arvoisat kansleri ja rehtorit, hyvä kaupunginjohtaja. Arvoisat tieteen ystävät, kansainväliset kollegat ja opiskelijat. Toivotan teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi Åbo Akademin lukuvuoden 2018 avajaisiin.

8,7 on kiitettävä arvosana. Onnittelen Turun kaupunkia erinomaisesta arvosanasta! Keväällä runsaat 2 000 korkeakouluopiskelijaa vastasi kyselyyn, jossa arvioitiin Turkua opiskelukaupunkina. Heidän antamiensa arvosanojen keskiarvo oli 8,7 asteikolla 4–10. Opiskelijat kuvailevat Turkua viihtyisäksi, aktiiviseksi, helppokulkuiseksi, eloisaksi, monitieteelliseksi ja mukavaksi kaupungiksi. Vastaajista 96 % piti Turkua myös kauniina kaupunkia ja 98 % sopivan kokoisena opiskelukaupungiksi.

Opiskelijoiden kanssa toimiessani olen oppinut, että heiltä saatu palaute on rehellistä. Opiskelijamme ovat oikeasti tyytyväisiä Turkuun opiskelukaupunkina! He kehuvat, kun siihen on aihetta, ja antavat joskus kovaakin kritiikkiä, joka kuitenkin on yleensä aiheellista ja rakentavaa. Myös tässä kyselyssä opiskelijat nostivat esiin kehittämiskohteita: Turkuun tarvitaan lisää yöbussseja ja erityisesti keskustaan parempia pyöräteitä. Opiskelijakaupungille esitetyt vaatimukset ovat realistisia ja yksinkertaisiaakin. Turussa on 40 000 opiskelijaa. Heidän äänensä on arvokas, ja meidän kannattaa kuunnella sitä.

Kysely toteutettiin Opiskelukaupunki Turku -yhteistyön puitteissa, jossa osapuolina ovat Turun kaupunki, korkeakoulut, ylioppilas- ja opiskelijakunnat sekä elinkeinoelämä. Tavoitteena on yhdessä kehittää kaupunkia. On ilahduttavaa nähdä, että tämä yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin. Åbo Akademi on mielellään mukana yhteistyössä, ja uskon että - taas kerran – voimavarat yhdistämällä saamme enemmän aikaan kuin kukin omalla tahollaan yksin. Arvostan yhteistyötämme Turun yliopiston, Turun ammattikorkeakoulun, Novian sekä Turun kaupungin kanssa. Jatkamme mielellämme tämän opiskelijoitten viihtyvyyteen Turussa tähtäävän yhteistyön kehittämistä tulevanakin lukuvuonna.

Yhteistyömme Turun yliopiston kanssa on taas kuluneena vuonna ollut inspiroivaa, ja juuri nyt ”hyvät vibat” tuntuvat oikein konkreettisesti, kun Juslenian tontin työmaalla Henrikinkadulla on aloitettu räjäytystyöt. Odotamme innolla vuotta 2021, jolloin meillä on käytössämme uudet yhteiset tilat erityisesti kokeellisten luonnontieteitten tarpeita varten.

Muutaman vuoden tauon jälkeen Åbo Akademi voi tänä vuonna jälleen juhlia lukuvuoden avajaisia Vanhassa Akatemiatalossa. Tuntuu hienolta päästä takaisin tähän historialliseen ja juhlaan rakennukseen peruskorjauksen valmistuttua. Talo on kahden vuosisadan kuluessa kokenut paljon. Vanha Turun Akademia ehti toimia tässä talossa kymmenen vuoden ajan ennen Turun paloa 1827. Juhlasali, jossa nyt olemme, säilyi palossa lähes vahingoittumattomana, kuten myös iso osa akatemian arkistoista. Perustamiskirja, avaimet, hopeavaltikat ja rehtorinviitta ehdittiin pelastaa. Palo kuitenkin tuhosi noin 40 000 kirjaa sekä akatemian luonnontieteelliset ja etnografiset kokoelmat.

Kun rakennus palon jälkeen saatiin korjattua, tänne muutti Turun hovioikeus, ja myös Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on toiminut näissä tiloissa. Viimeisen sadan vuoden aikana talo on nähnyt sekä Åbo Akademin kasvun että itsenäisen Suomen kehityksen. Akatemiatalo vallattiin yleislakon aikana 1917, se vaurioitui talvisodan pommituksissa, täällä ovat lukuisat turkulaiset saaneet ylioppilaslakkinsa ja nämä samat seinät ovat kuulleet yhden jos toisenkin rehtorin puheen. Rakennus on historiallisesti arvokas, mutta sillä on myös vahva symbolinen merkitys. Tämän kanssa ei sovi yhteen tämän rakennuksen edustalla pari viikkoa sitten pidetty mielenilmaus, jossa otettiin kantaa väkivallan puolesta ja demokraattista yhteiskuntaa vastaan.

Åbo Akademin arvot ovat päinvastaiset. Yliopistomme on avoin ja toivottaa kaikki tervetulleiksi. Teemme työtä moninaisuuden puolesta ja kaikkien osallisuuden vahvistamiseksi. Kun sanomme, että rohkeus on yksi perusarvoistamme, se tarkoittaa, että sanoudumme selvästi irti demokratian vastaisista ja väkivaltaa puoltavista liikkeistä. Haluamme toimia kansainvälistymisen, moninaisuuden ja osallisuuden puolesta!

Åbo Akademilla on muiden yliopistojen tapaan yhteiskuntavastuu. Åbo Akademissa tehtävä tutkimus koskettaa yhteiskuntaa monin eri tavoin ja vaikuttaa osaltaan myös tulevaisuuden yhteiskuntaan. Tutkimustulosten avulla voidaan esimerkiksi edistää hyvinvointia tai taloutta. Tiede on toisaalta myös maailmankuvan ja sivistyksen perusta. Meillä on velvollisuus jakaa tietoa yhteiskunnassa. Sivistysyliopistona annamme koulutusta, joka perustuu tutkimukseen, mutta meidän on myös muilla tavoin toimittava tieteen vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toukokuussa Åbo Akademi sai 1,9 miljoonaa euroa yliopistojen tutkimuksen profilointiin tarkoitettua rahoitusta Suomen Akatemian neljännellä rahoituskierroksella. Saamamme rahoitus on tarkoitettu käyttäen pääasiassa erityisinvestointeihin, jotka tukevat tutkimusta ja yliopiston vaikuttavuutta. Rahoitus on myönnetty ensisijaisesti neljälle tutkimuksen profilointialueelle, mutta myös muu tutkimus ja koko yliopistomme hyötyvät tutkimusprofiilimme terävöittämisestä.

On hyvä, että Suomen yliopistoja kannustetaan toteuttamaan kolmatta tehtäväänsä, eli edistämään yliopistojen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kolmannen tehtävän kautta

vakuutamme ympäröivän maailman olemassaolomme tärkeydestä. Tämä tapahtuu tietysti monella tavalla.

Kilpailu tutkimusrahoituksesta kovenee jatkuvasti, ja on hienoa että tutkijamme ovat jatkuvasti löytäneet keinoja palkintokorokkeelle pääsemiseksi. Solubiologian professori Cecilia Sahlgren sai Euroopan tutkimusneuvoston tavoitellun ja arvostetun kahden miljoonan euron ERC-rahoituksen. Sahlgren on myös mukana monitieteellisessä solujen toiminnan säätelyä tutkivassa SPACE-konsortiossa, jota johtaa fysiikan professori Ronald Österbacka. Tämä tutkimusryhmä sai myös miljoonaluokan rahoituksen Suomen Akatemialta.

Professori Henrik Saxénin johtaman Highlift-projektintavoitteena on tehokkaamman energiatekniikan avulla hillitä teollisuuden ympäristövaikutuksia. Euroopan komission alainen Euroopan innovaationeuvosto on myöntänyt hankkeeseen rahoitusta lähes 2,5 miljoonaa euroa.

Historian oppiaineessa on viime vuosina onnistuttu hankkimaan rahoitusta useammalle isolle projektille. Projektissa Kommuniserande konsumtion tutkitaan kiertokauppiaiden ja paikallisväestön kohtaamisia 1800-luvulla. Projektin Den finlandssvenska antifascismen kohteena on fasismin vastainen toiminta ennen sotia. Musiikkitieteessä on myös äskettäin saatu rahoitus hankkeelle, jossa perehdytään digitalisaatioon ja vähemmistöjen musiikkiin. Nämä ovat muutamia hyviä esimerkkejä siitä kiinnostavasta tutkimustoiminnastamme, jota kautta olemme myös mukana luomassa yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja näin myös täyttämässä paljon puhuttua yliopistojen kolmatta tehtävää.

Vaasassa olemme panostaneet erityisesti kasvatustieteelliseen tutkimukseen lisäämällä tohtorikoulutettavien paikkoja ja tutkijavirkoja. Tällä näyttää olevan myönteinen vaikutus. Uusimpien tilastojen mukaan Vaasan tiedekunnan tutkimusjulkaisujen määrä on kasvanut merkittävästi, mikä on erittäin ilahduttava saavutus! Vaasasta kantautuvien iloisten uutisten joukossa on myös lastentarhanopettajakoulutuksemme suuri suosio hakijoiden keskuudessa. Tämä koulutus on nyt kokonaisuudessaan siirretty Vaasaan.

Rahoituskysymyksiin palatakseni korostaisin vielä, että avoimuuden säilyminen taloudenpidossa on tärkeää. Valtion yliopistoille myöntämän rahoituksen suhteen ei avoimuutta koskeva toiveeni toteudu. Painopiste on siirtynyt selkeärajaisesta, tulokseen perustuvasta rahoituksesta erilaisiin niin sanottuihin strategisiin rahoituksiin ilman, että on annettu selviä kriteerejä, joiden mukaan strategista rahoitusta kulloinkin myönnetään. Strategisen rahoituksen varat otetaan tietysti samasta pussista kuin muukin rahoitus, joten ilman strategista rahoitusta jääneet joutuvat keskenään jakamaan entistä pienemmän kakun tulospohjaisen rahoituksen puolella. Toivon, että parhaillaan käynnissä olevassa

komiteatyöskentelyssä löytyisi ratkaisevasti parempi malli, jossa kriteerit ovat selkeät ja strategisen rahoituksen jakoprosessi on tarkasti määritelty ja avoin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön perusrahoitusta yliopistoille leikataan nyt jo neljättä vuotta. On kestänyt, jos tämä kehitys jatkuu. Åbo Akademiille tämä tarkoittaa hyvin niukkaa taloudellista liikkumatilaa tulevan vuoden talousarviota tehdessä, ja joudumme myös jatkossa kokonaisvaltaisesti tarkastamaan toimintaamme.

Hallituksen viimeisin talousarvioehdotus sisältää lisärahoitusta tutkimukselle Suomen Akatemian ja Business Finlandin kautta. Tämä lisärahoitus on tietenkin tervetullutta, mutta se on vain murto-osa niistä leikkauksista, joita tähän mennessä on tehty. Kyseinen lisärahoitus ei myöskään tue perustoimintamme, kuten opetuksen, rasittunutta taloustilannetta. Toivomme kuitenkin, että tämä vihdoinkin olisi ensimmäinen merkki muutoksesta hallituksen politiikassa ja asenteessa maamme korkeinta koulutusta ja tutkimusta kohtaan.

Tänään on kuitenkin ilon päivä. Vietämme 100-vuotiaan yliopistomme uuden lukuvuoden avajaisia. Åbo Akademi jatkaa 100-vuotisjuhlavuoden viettoaan, tänään on vuorossa yhteinen Street Festival ja lokakuussa on tulossa mielenkiintoinen tulevaisuusseminaari. Juhlavuotemme päättyessä luovutamme viestikapulan ylioppilaskunnallemme, Studentkårenille, joka täyttää 100 vuotta ensi vuonna.

Lopuksi haluan toivottaa erityisesti kaikki uudet opiskelijat tervetulleiksi Åbo Akademiin. Olen iloinen siitä, että olette halunneet tulla meille opiskelemaan ja toivon että viihdytte täällä. Toivotan myös henkilöstön ja kaikki aiemmin opintonsa aloittaneet tervetulleiksi takaisin työn ääreen. Uskon, että meillä kaikilla on edessämme upea ja antoisa lukuvuosi!